

III

(Acte pregătitoare)

BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ

AVIZUL BĂNCII CENTRALE EUROPENE

din 1 februarie 2023

cu privire la o propunere de regulament de modificare a Regulamentului (UE) nr. 260/2012 și a Regulamentului (UE) 2021/1230 în ceea ce privește transferurile credit instant în euro

(CON/2023/4)

(2023/C 106/02)

Introducere și teme juridic

La 16 și 24 noiembrie 2022, Banca Centrală Europeană (BCE) a primit din partea Consiliului Uniunii Europene și, respectiv, a Parlamentului European solicitări de emiteră a unui aviz cu privire la o propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (UE) nr. 260/2012 și a Regulamentului (UE) 2021/1230 în ceea ce privește transferurile credit instant în euro ⁽¹⁾ (denumit în continuare „regulamentul propus”).

Competența BCE de a emite un aviz se întemeiază pe articolul 127 alineatul (4) și pe articolul 282 alineatul (5) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, întrucât regulamentul propus conține dispoziții care intră în sfera de competență a BCE în conformitate cu articolul 127 alineatul (2) TFUE și cu articolul 3.1 din Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene, în special în legătură cu misiunea fundamentală a Sistemului European al Băncilor Centrale de a promova buna funcționare a sistemelor de plăți. În conformitate cu articolul 17.5 prima teză din Regulamentul de procedură al Băncii Centrale Europene, Consiliul guvernatorilor adoptă prezentul aviz.

1. Observații generale

1.1 BCE apreciază foarte mult inițiativa Comisiei Europene de a promova furnizarea și utilizarea plăților instant, definite ca transferuri credit care transferă fonduri în contul de plăți al beneficiarului plății în termen de 10 secunde de la primirea ordinului de plată de la plătitor, în euro în UE. Această inițiativă se corelează cu strategia Eurosistemului privind plățile de mică valoare ⁽²⁾, ale cărei principale elemente sunt următoarele: (a) elaborarea unei soluții paneuropene pentru plățile de mică valoare la punctul de interacțiune; (b) introducerea deplină a plăților instant; (c) îmbunătățirea plăților transfrontaliere în afara UE; și (d) sprijinirea inovării, digitalizării și a unui ecosistem european de plăți.

1.2 Pentru a promova buna funcționare a sistemelor de plăți, este esențial să se abordeze problemele legate de fragmentarea Zonei unice de plăți în euro (SEPA). În prezent, plățile instant nu sunt furnizate în toate jurisdicțiile SEPA în condiții de egalitate. În acest context, măsurile care armonizează în continuare furnizarea de plăți instant în jurisdicțiile SEPA ar crește posibilitățile de alegere ale consumatorilor și ar promova inovarea, securitatea și autonomia strategică deschisă a plăților europene. În aceeași ordine de idei, ar trebui de asemenea sprijinite măsuri care pot

⁽¹⁾ COM(2022) 546 final.

⁽²⁾ A se vedea strategia Eurosistemului privind plățile de mică valoare, disponibilă pe website-ul BCE, la adresa www.ecb.europa.eu.

promova eficiența la nivelul SEPA, în măsura în care se asigură conformitatea cu legislația aplicabilă privind protecția datelor. Posibilitatea de a institui soluții paneuropene standardizate și/sau eventual centralizate pentru controlul discrepanțelor, care să fie puse la dispoziție de prestatorii de servicii de plată (PSP) înainte de autorizarea plăților instant sau înainte de creditarea fondurilor în contul beneficiarului, ar trebui analizată în mod util, de exemplu, de către Eurosistem, profitând de poziția sa centrală în sectorul plăților instant, care îi permite să se adreseze tuturor contrapărților relevante.

- 1.3 Furnizarea și utilizarea plăților instant au progresat în Uniune după lansarea schemei de transfer credit instant SEPA (SCT Inst) în 2017, dar încă nu au devenit noua normalitate, după cum ar fi fost de așteptat. BCE continuă să încurajeze participanții la piață să pună în aplicare plățile instant la nivel paneuropean și să sprijine adoptarea lor cât mai rapidă de către utilizatorii finali. În noiembrie 2018, BCE a lansat serviciul TARGET de decontare a plăților instant (*TARGET Instant Payment Settlement — TIPS*), facilitând oferirea de către PSP a plăților instant și decontarea imediată, în mod sigur și în orice moment a acestora. La nivelul anului 2022, toți PSP care aderă la schema SCT Inst și care sunt accesibili în TARGET2 trebuie să fie accesibili și prin TIPS, contribuind la accesibilitatea (sau interoperabilitatea) paneuropeană a PSP care oferă plăți instant la nivelul tehnic, de infrastructură a pieței.
- 1.4 BCE ia act de excluderea instituțiilor emitente de monedă electronică (EME) și a instituțiilor de plată (IP), care altfel ar fi obligate să ofere tuturor utilizatorilor serviciilor de plată (USP) ai acestora un serviciu de plată de trimitere și primire de plăți instant, întrucât acestea nu pot participa la sistemele de decontare desemnate în conformitate cu Directiva 98/26/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽³⁾ (denumită în continuare „Directiva privind caracterul definitiv al decontării”) ⁽⁴⁾. BCE înțelege că, în cazul în care domeniul de aplicare al Directivei privind caracterul definitiv al decontării este extins pentru a include EME și IP, acești PSP ar trebui atunci de asemenea să îndeplinească cerința de a oferi tuturor USP ai acestora un serviciu de plată de trimitere și primire de plăți instant, întrucât ar participa direct la sistemele de decontare desemnate în temeiul acestei directive.

BCE sprijină cerința ca PSP afectați să ofere plăți instant la același cost ca plățile neefectuate instant. BCE apreciază de asemenea introducerea unui proces simplificat de verificare a sancțiunilor pentru a depăși modelul actual la nivel de operațiune, fără a reduce eficacitatea examinării sancțiunilor. În plus, BCE sprijină propunerea de introducere a unui serviciu de detectare a discrepanțelor dintre numărul internațional de cont bancar (IBAN) al beneficiarului plății și numele său. Un astfel de serviciu are potențialul de a reduce erorile și fraudă în materie de plăți instant. Cu toate acestea, un comision aferent acestui serviciu ar putea fi disuasiv și, împreună cu dispoziția referitoare la posibilitatea de neparticipare, poate conduce la o utilizare scăzută a acestei protecții suplimentare pentru plătitori, impunând totodată cheltuieli de investiții pentru dezvoltarea acestui serviciu de către PSP. Cerințele referitoare la modalitatea de punere în aplicare a serviciului de control al discrepanțelor nu sunt excesiv de normative, ceea ce oferă flexibilitatea necesară pentru ca piața să dezvolte soluții. Cu toate acestea, o abordare armonizată ar preveni apariția unor potențiale probleme legate de fragmentare. De asemenea, este important să se acorde suficient timp pentru ca piața să dezvolte și să pună în aplicare măsuri corespunzătoare care nu afectează viteza plăților instant, deoarece aceasta ar putea îngreuna introducerea acestora la punctul de vânzare.

2. Observații specifice

2.1 Termeni definiți

Anumiți termeni definiți în regulamentul propus (a) pot necesita alinierea la cei utilizați în Directiva (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁵⁾ (denumită în continuare „Directiva privind serviciile de plată”, DSP2) și (b) pot impune modificări ale Directivei 2014/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁶⁾ (denumită în continuare „Directiva privind conturile de plăți”, DCP) și ale Directivei (UE) 2019/882 a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁷⁾ (denumită în continuare „Actul european privind accesibilitatea”, AEA). Mai precis, definiția „codului de

⁽³⁾ Directiva 98/26/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 mai 1998 privind caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a titlurilor de valoare (JO L 166, 11.6.1998, p. 45).

⁽⁴⁾ Articolul 1 punctul (2) din regulamentul propus.

⁽⁵⁾ Directiva (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne, de modificare a Directivelor 2002/65/CE, 2009/110/CE și 2013/36/UE și a Regulamentului (UE) nr. 1093/2010, și de abrogare a Directivei 2007/64/CE (JO L 337, 23.12.2015, p. 35).

⁽⁶⁾ Directiva 2014/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 iulie 2014 privind comparabilitatea comisioanelor aferente conturilor de plăți, schimbarea conturilor de plăți și accesul la conturile de plăți cu servicii de bază (JO L 257, 28.8.2014, p. 214).

⁽⁷⁾ Directiva (UE) 2019/882 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor (JO L 151, 7.6.2019, p. 70).

identificare a contului de plăți”, astfel cum a fost introdusă în regulamentul propus, ar fi aceeași ca cea a „codului unic de identificare” definit în DSP2 ⁽⁸⁾. BCE sugerează ca, având în vedere aceasta, legiuitorul Uniunii să ia în considerare utilizarea aceleiași terminologii în regulamentul propus. De asemenea, „transfer credit” este un termen deja definit în DCP ⁽⁹⁾. BCE propune ca, din motive de consecvență, această definiție să fie aliniată la definiția „transferului credit instant” introdusă de regulamentul propus. În această privință, DCP ⁽¹⁰⁾ evidențiază necesitatea de a asigura alinierea definițiilor cuprinse în aceasta la cele cuprinse în DSP2 și în Regulamentul (UE) nr. 260/2012 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽¹¹⁾. În plus, AEA conține o definiție a „terminalului de plată” cu un sens similar celui de „interfață a USP” introdus de regulamentul propus. BCE sugerează ca legiuitorul Uniunii să ia în considerare modificarea AEA pentru a alinia definiția „terminalului de plată” la cea a „interfeței USP”. În sfârșit, pentru a asigura o coerență sistematică, este important să se ia în considerare termenii introduși de regulamentul propus în contextul modificărilor viitoare ale DSP2.

2.2 Discrepanțe între numele beneficiarului plății și codul de identificare a contului său de plăți

Potrivit expunerii de motive care însoțește regulamentul propus, PSP pot percepe un comision suplimentar pentru serviciul de detectare a discrepanțelor dintre numele beneficiarului plății și codul de identificare a contului său de plăți ⁽¹²⁾. Un comision suplimentar pentru detectarea discrepanțelor ar putea, pe de o parte, să aibă un efect disuasiv asupra USP, ceea ce ar putea să nu încurajeze furnizarea și utilizarea plăților instant. Pe de altă parte, în contextul plăților instant, acest serviciu de control al discrepanțelor este esențial. Din acest motiv, regulamentul propus ar trebui modificat pentru a evita ca USP fie să nu utilizeze plăți instant, fie să nu participe la serviciul de control al discrepanțelor din cauza comisioanelor aferente acestuia. Indiferent de utilizarea serviciului de către USP, regulamentul propus obligă PSP să ofere serviciul, impunând costuri de investiții. În anumite state membre (de exemplu, în Țările de Jos), un control obligatoriu al numărului IBAN în raport cu numele beneficiarului plății există deja, fiind oferit de toți PSP pentru numerele IBAN ale conturilor locale, fără taxe suplimentare. O abordare armonizată a unor astfel de controale IBAN la nivelul SEPA poate fi benefică și mai eficientă din punctul de vedere al costurilor, putând conduce, de exemplu, la introducerea unui sistem comun și/sau la furnizarea centralizată a serviciului.

2.3 Verificarea plăților instant în privința unor sancțiuni ale Uniunii

PSP afectați trebuie să efectueze controale de verificare cu privire la sancțiunile Uniunii imediat după intrarea în vigoare a oricăror măsuri restrictive adoptate în conformitate cu articolul 215 TFUE ⁽¹³⁾. În această privință, BCE ar dori să evidențieze trei aspecte.

În primul rând, regulamentul propus nu exonerează PSP relevant de obligația de a respecta sancțiunile naționale relevante aplicate unei persoane, organizații sau entități relevante.

În al doilea rând, măsurile restrictive adoptate în conformitate cu articolul 215 TFUE pot intra în vigoare la data publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene sau în ziua următoare datei publicării lor. Pentru a asigura că aceste măsuri restrictive sunt aplicate în mod prompt de către PSP afectați, BCE sugerează ca PSP afectați să fie obligați să efectueze astfel de verificări imediat după publicarea măsurilor restrictive în Jurnalul Oficial (iar nu imediat după intrarea în vigoare), facilitând respectarea în toate cazurile în care data intrării în vigoare este ulterioară celei a publicării.

În al treilea rând și pentru a asigura securitatea juridică, BCE este conștientă de rolul potențial benefic pe care identificatorii entităților juridice (LEI) îl pot juca în contextul controalelor de verificare cu privire la sancțiunile Uniunii și/sau ca un standard global de identificare pentru contrapărți în ceea ce privește serviciul de control al discrepanțelor. Ultimele orientări ale Consiliului European al Plăților (CEP) referitoare la migrația planificată, până în

⁽⁸⁾ A se vedea articolul 4 punctul 33 din DSP2.

⁽⁹⁾ A se vedea articolul 2 punctul 20 din DCP.

⁽¹⁰⁾ A se vedea considerentul (14) al DCP.

⁽¹¹⁾ Regulamentul (UE) nr. 260/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 martie 2012 de stabilire a cerințelor tehnice și comerciale aplicabile operațiunilor de transfer de credit și de debitare directă în euro și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 924/2009 (JO L 94, 30.3.2012, p. 22).

⁽¹²⁾ A se vedea pagina 10 din expunerea de motive la regulamentul propus.

⁽¹³⁾ A se vedea articolul 1 punctul 2 din regulamentul propus.

noiembrie 2023, a cadrelor de reglementare a schemelor de plată CEP la versiunea din 2019 a standardului de mesagerie ISO 20022 preconizează LEI ca identificatori alternativi pentru o parte „non-privată” ⁽¹⁴⁾. Aceasta ar aborda obstacolele tehnice de la nivelul schemei de plată CEP. Deși utilizarea LEI depinde de introducerea lor mai largă, includerea unei trimeri la utilizarea potențială a LEI în dispoziția propusă privind verificarea sancțiunilor ar arăta că Uniunea Europeană sprijină utilizarea și promovarea acestui standard global.

2.4 Proceduri de constatare a încălcărilor

Pentru a preveni un scenariu în care perioada de nefuncționare planificată a schemei SCT Inst ar conduce în mod accidental la încălcarea de către PSP a dreptului Uniunii, BCE sugerează includerea unei rezerve în regulamentul propus. În consecință, BCE propune exceptarea PSP de la procedurile de constatare a încălcărilor în scenariul excepțional în care schema SCT Inst nu este disponibilă o scurtă perioadă de timp, cu aprobarea organismului respectiv de guvernanta al acesteia, împiedicând astfel procesarea plăților instant.

În cazul în care BCE recomandă modificarea regulamentului propus, propunerile de redactare specifice însoțite de o explicație în acest sens se regăsesc într-un document tehnic de lucru separat. Documentul tehnic de lucru este disponibil în limba engleză pe EUR-Lex.

Adoptat la Frankfurt pe Main, 1 februarie 2023.

Președinta BCE
Christine LAGARDE

⁽¹⁴⁾ A se vedea orientările disponibile pe website-ul CEP, la adresa www.europeanpaymentscouncil.eu.